

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060208

DOM
2017-06-02
Stockholm

Mål nr
P 479-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-12-29 i mål nr P 3330-16, se bilaga A

KLAGANDE

Plan- och byggnämnden i Klippans kommun
264 80 Klippan

MOTPART

Herrevadskloster & Slott Kommanditbolag, 969722-7560
Herrevadskloster
264 53 Ljungbyhed

SAKEN

Bygglov för uppförande av ett bullerskydd längs med väg 13 på fastigheten X i Klippans kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Plan- och byggnämndens i Klippans kommun beslut den 30 mars 2016, § 1035, att avslå ansökan om bygglov för uppförande av ett bullerskydd.

Dok.Id 1345176

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Plan- och byggnämnden i Klippans kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska fastställa nämndens beslut att avslå ansökan om bygglov för uppförande av ett bullerskydd.

Herrevadskloster & Slott KB (bolaget) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har utöver vad de tidigare anfört tillagt i huvudsak följande.

Nämnden: Vid bedömningen av om bygglov ska beviljas bör påverkan på natur- och kulturvärden vid både Rönne å och Ybbarpsån beaktas. Av riksintressebeskrivningen framgår att det större vattendraget Rönne å var en grundförutsättning för den ursprungliga lokaliseringen av Herrevadskloster. Sambandet mellan Herrevadskloster och Rönne å är inte brutet av väg 13 men sambandet kommer att brytas om bullerskyddet tillåts uppföras.

Bolaget: Bullerskyddet gör att Herrevadskloster kommer att kunna upplevas som ett rekreativsområde avskärmat från väg 13. Bullerskyddet kommer att uppföras på ett väsentligt avstånd från kärnområdet för riksintresset och i byggnadsminnets yttre kant. Nivåskillnaderna i landskapet och huvudbyggnadens placering gör att allmänheten, även efter det att bullerskyddet har uppförts, kommer att kunna uppfatta Herrevadsklosterns närhet till Rönne å. Insynen från väg 13 kommer endast att begränsas under ca 20 sekunders bilfärd parallellt med anläggningen. Nämnden har under våren 2016 beviljat bygglov för murar och smidesstaket samt för nybyggnad av entréstuga och kontorsbyggnad.

Mark- och miljööverdomstolen har hållit syn på fastigheten X i Klippans kommun.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, får bygglov för en åtgärd utanför ett område med detaljplan ges endast om åtgärden uppfyller de krav som följer av 2 kap. PBL. Av 2 kap. 6 § första stycket PBL framgår att bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till bl.a. natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan. Enligt tredje stycket samma paragraf ska områdets särskilda historiska och kulturhistoriska värden skyddas vid prövningen av ett bygglovsärende.

Bolaget har ansökt om bygglov för uppförande av ett ca 400 meter långt och tre meter högt bullerskydd som ska placeras sydväst om Herrevadskloster längs med väg 13. Frågan i målet är om utformningen och placeringen av bullerskyddet är förenligt med kraven i 2 kap. 6 § PBL.

Herrevadskloster, med tillhörande omgivningar, ingår i ett område som är utpekad som riksintresse för kulturmiljövård. Herrevadskloster ingår även i ett område som är utpekad som en särskilt värdefull kulturmiljö i länsstyrelsens kulturmiljöprogram. Ett kulturmiljöprogram är visserligen inte rättsligt bindande men kan utgöra underlag för bedömning av kulturmiljöfrågor i samband med prövning av ärenden enligt PBL (se prop. 1985/86:1 s. 482 och Mark- och miljööverdomstolens dom den 28 oktober 2014 i mål nr P 7125-13). Till skillnad från mark- och miljödomstolen bedömer Mark- och miljööverdomstolen inte att det främst är Ybbarpsån som bidrar till områdets karaktär. I både översiktsplanen och länsstyrelsens kulturmiljöprogram framhålls i stället den historiska bebyggelsen och landskapet i dess helhet, bl.a. närheten till Rönne å. Mark- och miljööverdomstolen bedömer inte heller att sambandet mellan bebyggelsen och Rönne å redan är brutet av väg 13.

Ett bullerskydd, utformat och placerat enligt bolagets ansökan, skulle till stor del skymma utsikten över Herrevadskloster från väg 13 samt medföra att sambandet mellan bebyggelsen och Rönne å bryts. Bullerskyddet skulle markant avvika från bebyggelsen i området samt förändra områdets karaktär på ett sätt som varken kan anses lämpligt med hänsyn till kulturvärdena på platsen eller intresset av en god

helhetsverkan. Utformningen och placeringen av bullerskyddet är därför inte förenligt med kraven i 2 kap. 6 § PBL och det saknas därmed förutsättningar för att bevilja bygglov i enlighet med bolagets ansökan. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och nämndens beslut att avslå ansökan om bygglov fastställas. Vad bolaget anfört om intresset av att minska trafikbullret från väg 13 medför inte någon annan bedömning.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg och Eywor Helmenius, samt tekniska rådet Carl-Gustaf Hagander och tf. hovrättsassessorn Erika Löwhagen, referent.

Föredragande har varit Ote Dunér

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-12-29
meddelad i
Växjö

Mål nr P 3330-16

KLAGANDE

Herrevadskloster & Slott KB
Herrevadskloster
264 53 Ljungbyhed

MOTPART

Klippans kommun, Plan- och byggnämnden
264 80 Klippan

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2016-06-30 i ärende nr 403-12923-16, se bilaga 1

SAKEN

Bygglov för uppförande av bullerskydd längs väg 13 på
fastigheten X, Klippans kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver Plan- och byggnämndens i Klippans kommun
beslut 2016-03-30, § 1035, och länsstyrelsens beslut samt återförvisar ärendet till
nämnden för fortsatt handläggning.

Dok.Id 379450

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 130 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Herrevadskloster & Slott KB (Herrevadskloster) ansökte om bygglov för uppförande av ett ca 400 m långt, och 3 m högt, bullerplank längs med väg 13 strax norr om Ljungbyhed. Plan- och byggnämnden (nämnden) avslog ansökan då planket ansågs vara alltför dominerande, utgöra en främmande konstruktion samt ett stort negativt ingrepp i riksintresseområdet. Herrevadskloster överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Skåne (länsstyrelsen) som avslog överklagandet.

Herrevadskloster har nu överklagat länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

Herrvadskloster har yrkat bifall till sin bygglovsansökan.

Nämnden har motsatt sig ändring av länsstyrelsens beslut.

Herrevadskloster har i huvudsak anfört följande.

En missvisande avbildning av hur planket skulle påverka utsikten från väg 13 har tillförts ärendet utan att Herrevadskloster fått möjlighet att yttra sig över bilden. Bilden inger en negativ känsla för den föreslagna konstruktionen och borde uteslutas från prövningen.

Bullerskyddet är tänkt att uppföras ca 2 m in från väg 13 med start ca 10 m väster om infarten från väg 13. Sträckan är ca 400 m bort förbi Ybbarpsån. Materialet är träullit, block som ska beklädas med växtlighet, utförandet är omväxlande indraget och med inslag av trä ca var 15:e meter. Höjden 3 m räknas från vägbanans nivå.

Den genomsnittliga årstrafiken uppgår till över 3 000 fordon per dygn, varav en betydande del utgörs av tung trafik. Detta medför betydande störande buller både inom- och utomhus, vilket framgår av oberoende bullerutredning från Tyréns. Trafiken orsakar även ”visuella” störningar som förstärker ljudproblemen. Bullerstörningen kontrasterar starkt mot den förväntade upplevelsen av parken.

Målet är att kunna använda området för olika former av aktiviteter som konstutställningar, musikevenemang och föreläsningar. Vidare är planen att anlägga en park på området mellan väg 13 och bebyggelsen. Detta kräver ostördhet och investeringar i den fortsatta utvecklingen av området kan inte påbörjas förrän ljudmiljön är säkerställd genom bullerskyddet.

Förutom det aktuella bullerskyddet kommer det att behövas totalt ca 500 m ingärdning (staket och murar) runt området för vilket bygglov beviljats. Det nu ansökta planket uppfyller Trafikverkets synpunkter och länsstyrelsen har lämnat tillstånd enligt 47 § väglagen. Länsstyrelsens kulturmiljöenhet har beviljat tillstånd enligt kulturmiljölagen, till det aktuella bullerskyddet bland annat med beaktande av byggnadsminnets kulturhistoriska värde och skyddsbestämmelserna på platsen.

Bullerskyddet har arkitektritats och smälter väl in i naturen genom den nyplanterade allén. Skyddet är i naturmaterial i neutral färg, har en bruten form som kombineras med vegetation i syfte att motverka en monoton upplevelse. Inverkan på landskapsbilden blir minimal sett i förhållande till den vida areal som riksintresseområdet omfattar. Trafikanter kommer även fortsättningsvis att kunna se in mot området innan de kommer fram till bullerskyddet. Allmänhetens utsikt från Herrevadskloster mot Rönneån störs redan i dagsläget av väg 13 som tillkom på 1970-talet. Kommunens översiktsplan kritiserades av länsstyrelsen för att sakna vägledning om hur olika intressen ska ha företräde framför andra.

Nämnden har vidhållit sitt beslut och anför följande. Den 400 m långa bullerskärmen bedöms alltför dominerande och skulle utgöra en främmande konstruktion samt ett stort negativt ingrepp i riksintresseområdet. Riskerna är stora att skärmen uppfattas som en stor barriär i landskapet. Kollaget har tagits fram för att illustrera synupplevelsen. Nämnden fick inte tillfälle till yttrande inför länsstyrelsens beslut enligt kulturmiljölagen.

Parterna har under domstolens handläggning yttrat sig över vilket vattendrag som i beskrivningen av riksintresset är en del av områdets karaktär.

Herrevadskloster har i huvudsak anfört att klosterområdets karaktär kan knytas till Ybbarpsån medan Rönne å endast användes som transportled. Nämnden har anfört att området karakteriseras av båda vattendragen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit sammanträde och syn i målet.

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Av handlingarna i målet framgår att Länsstyrelsen i Skåne län har lämnat tillstånd till uppsättande av det aktuella bullerskyddet utmed väg 13 såväl enligt 3 kap. 14 § kulturmiljölagen som enligt 47 § väglagen.

Prövningar enligt plan- och bygglagen (2010:900, PBL) ska göras utifrån hänsyn till båda allmänna och enskilda intressen (2 kap 1 § PBL). I mål om bl.a. bygglov ska bestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken om hushållning och riksintressen tillämpas (2 kap 2 § PBL). Vidare ska byggnadsverk utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden samt natur- och kulturvärdena på platsen. Tillägg i bebyggelse med särskilda kulturhistoriska värden ska göras varsamt (2 kap 6 § första stycket punkt 1 och tredje stycket PBL).

Herrevadskloster ingår i ett område av riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap 6 § miljöbalken vilket innebär att området ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. I riksintressebeskrivningen och i kommunens översiktsplan (s 49) har det bl.a. angivits att alléerna, hagmarkerna, ekdungarna och ån bidrar förutom de välbevarade byggnaderna till att ge Herrevadskloster en ålderdomlig prägel. Enligt domstolens uppfattning är det främst Ybbarpsån, som rinner genom bebyggelsen och som har nyttjats för kvarndriften, som bidrar till områdets karaktär. Det tilltänkta bullerskyddet kommer därför enligt domstolen inte att leda till någon oacceptabel uppdelning av det skyddsvärda området och leder därmed inte till någon påtaglig skada på riksintresset.

Sambandet mellan bebyggelsen inom klosterområdet och Rönne å samt även det omkringliggande landskapet har dock betydelse vid bedömningen av om kraven i 2 kap. 6 § PBL på varsam hänsyn till stads- och landskapsbilden och kulturvärdena på platsen uppfylls. Bullerskyddet kommer att bryta den idag fria sikten mellan klosterområdet och Rönne å. Omständigheter som bör beaktas är om det tilltänkta bullerskyddet kommer att bryter mot den befintliga bebyggelsemiljön på ett sätt som försvårar möjligheten att förstå dess ursprungliga karaktär (se Mark- och miljööverdomstolens dom 2014-10-28, P 7125-13), eller om det kommer att upplevas som ett främmande inslag i naturmiljön (jmf Mark- och miljööverdomstolens dom 2016-09-19, P 1123-16).

Varken landskapet eller bebyggelsemiljön präglas av småskalighet. Bullerplankets längd i sig får därmed mindre betydelse. Sambandet mellan bebyggelsen och Rönne å är redan bruten av väg 13. Ett bullerplank kan inte heller anses utgöra ett helt främmande inslag utmed en bilväg som väg 13. Vidare är det inte ovanligt med avskärmning i form av t.ex. murar i miljöer som denna. Skärmens utformning med indragna partier bidrar till att minimera en monoton upplevelse. Domstolen anser inte heller att naturvärdena i området utgör hinder mot bygglov. Förbättringen i ljudmiljön består i en beräknad sänkning från 48-50 dBA till 41-43 dBA ekvivalent nivå, vilket förbättrar förutsättningarna för Herrevadskloster att utvecklas som besöksmål för allmänheten med evenemang, turism och annan verksamhet. Sammantaget bedömer domstolen vid en avvägning mellan de allmänna och enskilda intressena att nyttan för Herrevadskloster av det aktuella bullerskyddet väger tyngre än intrånget i de allmänna intressena i området. Underinstansernas beslut ska därför upphävas och målet återförvisas till nämnden för meddelande av bygglov.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 19 januari 2017.

Bengt Johansson

Lars Fransson

I domstolens avgörande har rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Lars Fransson deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Carl-Axel Persson.